MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Mutta Neuvostoliitollahan olikin vain rauhanohjuksia, joita ei sopinut arvostella. **JUKKA AIRO ETELÄ-SUOMEN SANOMISSA**

Pankit käärivät elvytyspaketteja

Suomen vaikeaan taloustilanteeseen on usein etsitty syyllisiä monista ulkopuolisista tekijöistä. Euroa on syytetty liian vahvaksi, vientimaiden hidas talouskasvu rajoittaa vientiä ja vaikeuksissa olevien euromaiden tukeminen tulee liian kalliiksi.

Eduskuntavaaleihin valmistuvat puolueet keskustelivat keskiviikkona kiivaasti Kreikan tilanteesta.

Kreikka on nousemassa Suomen eduskuntavaalien yhdeksi aiheeksi samaan tapaan kuin neljä vuotta sitten, koska Kreikan uusi hallitus on kyseenalaistanut nykyiset laina- ja tukiehdot.

Vaikka eurosta ja siihen liittyvistä pelisäännöistä on hyvä keskustella, Suomen ongelmia ja tulevaisuutta ei ratkaista vaikeuksissa olevissa euromaissa kuten esimerkiksi Kreikassa, Espanjassa tai Portugalissa.

Euroopan keskuspankin (EKP) ilmoitus massiivisesta elvytyspaketista sai euron devalvoitumaan reippaasti suhteessa dollariin. Tämä kyllä paransi hieman euromaiden kilpailukykyä, mutta Suomen kauppapainotettu valuuttakurssi on kuitenkin lokakuun jälkeen edelleen vahvistunut. (MT 2.2.)

Kauppapainotettu valuuttakurssi vertaa Suomen euroa tärkeimpien vienti- ja kilpailijamaiden valuuttoihin suhteessa niiden merkitykseen ulkomaankaupassamme.

Kurssin vahvistuminen johtuu siitä, että Ruotsin kruunu ja Venäjän rupla ovat heikentyneet suhteessa euroon. Omista päätöksistämme johtuen kilpailukykymme on heikentynyt myös suhteessa euromaihin vuodesta 2007 lähtien.

Jos öljyn tuottajahinta ei olisi laskenut runsaassa puolessa vuodessa yli puolella, dollareina hinnoiteltu öljy olisi todella kallista.

Nordean analyytikko Sanna Kurronen muistuttaa, aivan perustellusti, ettei Suomi ei voi odottaa taloutensa pelastajaa valuutasta, öljystä tai jostakin muuta, mihin itse ei voi vaikuttaa (MT 2.2.).

Sen sijaan, että eduskuntavaalien alla keskustellaan kriisimaiden tukemisista ja ongelmista, pitää keskustella Suomesta. Mitä pitää tehdä, ettei Suomesta tule kriisimaa?

EU-komission eilen julkistaman ennusteen mukaan euromaiden taloudet ovat lähtemässä kasvuun, mutta Suomen kasvu on euromaista kolmanneksi alhaisin. Vain Kyproksen ja Italian kasvun ennakoidaan olevan Suomea hitaampaa. Suomelle ennustetaan 0,8 prosentin kasvua kun esimerkiksi Kreikan kasvu olisi 2,5 prosenttia.

Nykyinen ja edellinen hallitus ovat puhuneet paljon erilaisista rakennepoliittista toimista,

OP-ryhmän pääjohtaja Reijo Karhinen haastaa kaikki mukaan taloustalkoisiin.

mutta teot ovat jääneet hyvin vähäisiksi. Jo päätetyistäkin asioista on peräännytty. Ainoa, missä on todella onnistuttu, on veroasteen kiristäminen.

Tilanne ei ole kuitenkaan täysin synkkä. Metsäteollisuuden mittavien investointisuunnitelmien lisäksi valoa suomalaiseen talouteen tuovat yllättäen pankit.

OP-ryhmä ilmoitti eilen tarjoavansa asiakkailleen asuntolainasta vuoden lyhennysvapaan ilman kuluja ja lainmarginaalin nostoa. Danske Bank seurasi heti esimerkkiä.

Pääjohtaja Reijo Karhinen arvioi, että OP-ryhmä antaa näin taloudelle jopa miljardin euron kasvusysäyksen. Karhinen haastaa muutkin talouden toimijat ja kaikki suomalaiset ideoimaan omia sysäyksiään, koska talouteen ja talouskeskusteluun tarvitaan positiivinen käänne.

Pankkien toimenpiteen vaikutus Suomen talouteen riippuu paljolti siitä, kuinka moni asuntovelallinen ottaa tarjouksen vastaan ja mihin säästyneet lainalyhennykset käytetään. Olisi hyvä, että vapaavuosi koskisi myös maatilojen ja yritysten lainoja.

Parasta lääkettä taloussynkkyyteen on positiivinen vire ja toivo paremmasta. Valtiovallan pitää olla hereillä ja lisätä myönteistä virettä.

Nyt on oikea hetki nostaa kotitalousvähennystä reippaasti. Innostamalla ihmisiä remontoimaan säästyneillä lyhennysrahoilla kotiaan saataisiin talouteen aikaan myös paljon toivottuja dynaamisia vaikutuksia.

» Nyt on oikea hetki nostaa reippaasti kotitalousvähennystä.

Lähiruokaa verkosta

Verkkokauppa murtaa kaupan perinteisiä toimintamalleja. Perinteinen kauppa on huomannut tämän karusti kaikessa tavarakaupassa, mutta nyt muutokset alkavat näkyä myös ruokamarkkinoilla.

Muutosta ei tarvitse ihmetellä. Jos ihmiset tottuvat tekemään ostoksiaan verkossa, miksei he tekisi siellä myös ruokaostoksia.

Tällä hetkellä alalta löytyy useita pieniä toimijoita, jotka keskittyvät pääasiassa erikoistuotteisiin tai -palveluihin. Etenkin kaupunkiseuduilla yleistyvät myös suurten, perinteisten ruokakauppojen verkkopalvelut.

Lähiruuan tuottajille, kuten viljelijöille ja pienjalostajille verkkokauppa voi jatkossa avata lähes rajattomat markkinat. Kun tuote ja sen toimitusketju ovat kunnossa, ei itse yrityksen sijainnilla ole enää sanottavaa merkitystä.

Mainio esimerkki lähiruokaan liittyvästä verkkopalvelusta löytyy Kainuusta. Kajaanilaisen pariskunnan, Kirsi Huotarin ja Henri Pikkaraisen perustama Lähiruokadiili tarjoaa valtakunnallisen kauppapaikan niin lähiruuan myyjille kuin ostajillekin (MT 2.2.).

Kynnys palveluun liittymiselle on tehty myyjille matalaksi. Erillisiä maksuja ei ole, verkkokaupan ylläpitäjä perii provisionsa vain toteutuneista kaupoista.

On hyvä, että uudet palvelut tuovat markkinoille vaihtoehtoisia kauppatapoja.

Perinteisen kaupan tavoissa on pienten tuottajien näkökulmasta ollutkin välillä toivomisen varaa. Kenties kilpailu on hyväksi tässäkin.

VIERASYLIÖ

Elinvoimainen kotimainen elintarvike-teollisuus ylläpitää huoltovarmuutta

Omavaraisuus on yksi keskeisimpiä tekijöitä, jolla huolehdimme elintarvikehuollon huoltovarmuudesta.

Mikäli Suomi olisi hyvin riippuvainen tuontielintarvikkeista, voisi pitkään jatkuva poikkeustilanne tai kriisi aiheuttaa mittavia ongelmia ruokahuollolle.

Kotimaassa tuotetut raaka-aineet ja elintarvikkeet takaavat sen, ettei suomalaisilta lopu ruoka, vaikka laivayhteydet Suomeen esimerkiksi laajemman poikkeustilanteen vuoksi olisivat rajoittuneet.

Suomen omavaraisuuden aste on verrattain hyvä, sillä kotimaisuusaste arkisessa elintarvikehuollossa on noin 75 prosenttia. Suurin osa Suomessa valmistettujen ruokien ja juomien raaka-aineista on kotimaista alkuperää.

Ilman elinvoimaista alkutuotantoa meillä ei olisi elintarviketeollisuutta nykyisessä laajuudessaan – ja vastaavasti, jos Suomessa ei ole menestyvää elintarviketeollisuutta, ei nykyisen kaltaista alkutuotantoakaan olisi.

Raaka-aineita varastoidaan

Pitkään jatkuvassa kriisissä elintarviketeollisuuden ja kauppojen tuotevalikoimaa jouduttaisiin ehkä kaventamaan, mutta kaikesta huolimatta tuotantoa pystytään ylläpitämään vaikeinakin aikoina.

Ruokahuollon turvaaminen ei edellytä valtavia varastoja, vaan tärkeää on huolehtia tuotantoyksiköiden normaalin toiminnan jatkuvuudesta.

Suomen ilmasto, sijainti ja talouden rakenne määrittävät pitkälti huoltovarmuudelle asetetut tavoitteet ja sen ylläpitämiseen käytettävät keinot.

Riippuvuus merikuljetuksista, pitkät kuljetusetäisyydet ja paljon energiaa kuluttava taloutemme vaikuttavat siihen, miten huoltovarmuudestamme huolehditaan.

Toisin kuin monissa muissa Euroopan maissa, Suomessa ei varastoida valmiita elintarvikkeita. Pidemmän ajan toimintavarmuutta pyritään ylläpitämään huolehtimalla siitä, että keskeisiä raaka-aineita on saatavilla riittävästi.

Vähittäiskaupan varastot pieniä

Huoltovarmuus ja hyvinvoiva talous ovat sidoksissa toisiinsa, sillä jos elintarvikealan yritykset kärsivät taloudellisesti, myös omavaraisuus heikkenee. Huonosti voiva yritys ei pysty panostamaan jatkuvuuden hallintaan, jolloin sen toiminta on herkempi häiriöille.

Häiriötilanteen ei välttämättä tarvitse olla kovinkaan suuri näkyäkseen ihmisten arjessa. Esimerkiksi talvimyrskyn aiheuttamat laajat sähkökatkot vaikuttavat kauppojen hyllyvalikoimaan nopeasti.

» Muualle siirtyneen tuotannon palauttaminen takaisin on hidasta.

» Suosimalla suomalaista ylläpidämme omaa huoltovarmuuttamme.

Vähittäiskaupassa ei enää ylläpidetä suuria varastoja, vaan tuotetäydennyksiä tehdään usein. Jos elintarviketeollisuuden tuotantoon tai jakelujärjestelmiin tulee sähkö- tai tietoliikennekatko, se näkyy jo vuorokauden sisällä. Myymälöissä sähkökatko sulkee ovet saman tien.

Näiden yhteiskunnan kannalta välttämättömien toimintojen jatkuvuus myös häiriö- ja poikkeustilanteissa pyritään varmistamaan erilaisilla ennakoivilla toimenpiteillä.

Tietojärjestelmät ovat avainasemassa

Suomi on teknologisesti kehittynyt yhteiskunta, jossa arkiset ja samalla elintärkeät toimet nojautuvat toimintakykyiseen tietoverkkoon. Maksamme ostoksemme kortilla ruokakaupassa, jonne tavarat ovat tulleet automatisoidun logistiikkaketjun toimittamina.

Päivittäisten ruoka- ja juomatuotteiden valmistaminen perustuu tuotantojärjestelmiin ja logistiikkaan, jotka toimivat tietoverkossa.

Myös maatilojen tuotanto on yhä enenevässä määrin automatisoitujen järjestelmien varassa, joten alkutuotanto on riippuvainen luotettavista tietojärjestelmistä sekä tietoliikenne- ja sähköverkoista.

Suomalaiset kuluttajat kokevat kotimaisen ruuan luotettavaksi.

Kotimainen elintarviketuotanto on korkeaa teknologiaa, ammattiosaamista ja tarkkoja laatuvaatimuksia pellosta pöytään saakka. Kriisitilanteessa tällä olisi oletettavasti entisestään korostuva merkitys. Varmuus ruuan saatavuudesta ja turvallisuudesta lisää myös henkistä kriisinsietokykyä.

Suosi suomalaista

Suomi on yhä tiiviimmin kytkeytynyt kansainväliseen talouteen.

Kansainvälistyminen, verkostotalous ja teknologinen kehitys luovat myös osaltaan uusia riskejä. Tämän vuoksi myös huoltovarmuutta täytyy kehittää jatkuvasti.

Elintarviketalouteen liittyviä järjestelyjä ovat esimerkiksi tuontirehuraaka-aineiden, kasvinsuojeluaineiden sekä siemen- ja leipäviljan varmuusvarastot.

Materiaalinen varautuminen tukee jatkuvuuden varmistamista eli jatkuvuudenhallintaa. Esimerkiksi elinkeinoelämän toiminnalle ja maanpuolustukselle keskeisten raaka-aineiden varmuusvarastoinnin avulla lisätään huoltovarmuutta.

Ilman elinvoimaista elintarviketeollisuutta, kotimaista alkutuotantoa sekä suomalaista osaamista omavaraisuutemme ei olisi nykyisellä hyvällä tasolla.

Jotta tuotantoon kohdentuvat investoinnit saadaan pysymään Suomessa, on kotimaiseen osaamiseen panostaminen tärkeää. Muualle siirtyneen tuotannon palauttaminen takaisin on hidasta.

Suosimalla suomalaista ylläpidämme omaa huoltovarmuuttamme, mutta myös vaalimme maamme hyvinvointia sekä kotimaista työllisyyttä.

AILI KÄHKÖNEN

Kirjoittaja on Elintarviketeollisuusliiton valmiuspäällikkö.

PÄIVÄN KUVA

MATTI HIETALA

Luonto luo taidetta

Tuuli kinostaa lunta rantavajojen seinustoille Mustasaaren Svedjehamnissa Pohjanmaan rannikolla. Kun jäät lähtevät, meren aallot loiskivat taas vajojen lähettyvillä. Svedjehamn on osa Merenkurkun saaristoa, Unescon maailmanperintökohdetta.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: MAIJA ALA-SIURUA

Tarina ruuasta johtaa harhaan

Elintarvikeyritykset mainostavat tuotteitaan kertoen nostalgialla kuorrutettuja tarinoita. Niissä ei juuri käsitellä nykyaikaisen ruuantuotannon olosuhteita.

Viesteissä vilahtelevat sanat onnellinen ja vapaa.

Munakennon kansikuvassa vapaat kanat piipertävät ulkona auringon paisteessa. Hymyilevä neito ripottelee niille jyviä esiliinastaan.

Vapaiden lehmien maitoa myydään purkissa, jonka kyljessä naudat oleilevat laitumella.

Vapaus siis tarkoittaa, että eläimet pääsevät ulos. Vai tarkoittaako?

Kuluttajille on jo kauan myyty lattiakanalassa tuotettuja munia vapaiden kanojen pyöräyttäminä.

Juustoportti puolestaan toi viime viikolla markkinoille vapaiden lehmien maidon, jota tuotetaan pihattokarjoissa. Vain osa niistä pääse ympäri vuoden ulos eikä näistäkään kaikki laidunna.

Johdetaanko munakkaiden syöjiä ja maidonjuojia harhaan?

Ei johda, mikäli on uskominen brändituttkija Vaula Norrenaa. Hänen mielestään tarinoiden ei tarvitse olla totta vaan todeksi haluttavia (MT 30.1.).

”Vapaus siis tarkoittaa, että eläimet pääsevät ulos. Vai tarkoittaako?”

maija.ala-siurua@maaseuduntulevaisuus.fi

Norrenan mukaan edes eläinsuojeluaktivistien kohuvideot tuotantoeläinten huonoista oloista eivät horjuta kuluttajan uskoa tarinaan. He sulkevat silmänsä ja korvansa ikäviltä asioilta.

Olipa tarinan kertoja mainostaja, elintarvikeyritys tai eläinaktivisti, syyttävä sormi nousee. Se osoittaa kuluttajaa, joka heidän mielestään on vieraantunut maataloudesta eikä ymmärrä nykyaikaisesta ruuantuotannosta mitään.

Tietämätön kuluttaja laukkaa halpojen hintojen perässä, ei suosi suomalaista, eikä arvosta maanviljelijää.

Tarinoiden ja tietämättömyyden keskellä kuluttajalla on vahvat käsitykset siitä, millaista tuotantoeläinten elämä on ja millaista sen pitäisi olla.

Suuri osa kuluttajista ajattelee, että nautojen pitäisi päästä kesäisin laiduntamaan, parsinavetoista pitäisi luopua, ja kaikilla tuotantoeläimillä pitäisi olla mahdollisuus luontaiseen käyttäytymiseen, kertoo professori Jaakko Mononen.

En usko, että kaikki kuluttajat haluavat syödä satumaailmassa. He haluavat muodostaa asioista omat käsityksensä mahdollisimman oikeana ja monipuoliseen tietoon perustuen.

Tähän huutoon pitää vastata, ja yksi parhaista sen tekijöistä on tuottaja.

Monet tilat järjestävät avointen ovien -päiviä, jolloin kuka tahansa saa valoisaan aikaan tutustua nykyaikaisen maatilan elämään.

Facebookista löytyy mainio julkinen ryhmä Avoin kuvapäiväkirja maaseudulta. Sen julkaisee kuvia ja videoita, joissa kerrotaan tuotantoeläinten hyvinvoinnista ja elinoloista. Monilla maatiloilla on myös fb-sivut.

Tulevaisuuden kuluttajat leikkivät nyt päiväkotien pihoilla ja kuluttavat koulunpenkkejä.

Kotieläintuottajien kannattaa rohkeasti tarjoutua vierailuille ja osallistua ympäristöopin, biologian, elämänkatsomustiedon tai kotitalouden tunneille.

Nuoria voi kutsua käymään tiloilla. Silittäkää lehmiä, leipokaa leipää, kitkekää kasvimaata ja huoltakaa puimuria.

Kannustan kertomaan rehellisesti kotieläinten hyvinvointiin liittyvistä ongelmista ja miten niitä on tiloillanne ratkottu.

Kuluttaja ansaitsee kuulla tarinan ilman värittyneitä mainoslauseita.

LEHTIKATSAUS

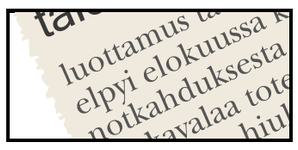

Myös sote uhkaa kaatua

Turun Sanomat pohtii hallituksen hankkeiden kariutumista.

”Sote-epäilijöiden joukko on kasvanut sitä mukaa, kun hallituksen päätöksentekoaika on vähentynyt. Päähallituspuolue kokoomuksessa sotekriitikoiden äänitorvi, kansanedustaja Harri Jaskari väittää, ettei päätöksentekoa varten ole edes perustietoja (TS 4.2.).

Rahoitusmallin arvostelijoita on myös sosiaalidemokraateissa. Yhä enemmän alkaa näyttää siltä, että tämäkin laki siirtyy uuteen valmisteluun.”

”Sote-uudistuksen onnistuminen on kiinni taitavasta johtamisesta, totesi peruspalveluministeri Susanna Huovinen (sd.) tiistaina sosiaali- ja terveysjohdon neuvottelupäivillä. Nähtyä taitavampaa johtamista pitää voida vaatia myös hallitukselta.

Soten kaatuminen perustuslaki- tai rahoitusongelmiin olisi jälleen uusi, ikävä osoitus hallituksen toimintakyvyttömyydestä.

Kuntauudistus ja perhepaketti on jo haudattu. Sote uhkaa kasvattaa hallituksen epäonnistumisten määrää jälleen yhdellä.”

Voitto puurakentamiselle

Savon Sanomat iloitsee maakunnan hyvistä metsäteollisuusuutisista. Alkuviikon uutinen Kuopioon suunnitellusta sellutehtaasta sai keskiviikkona jatkoa Stora Enson ilmoituksesta aloittaa puurakennuselementtien tuotanto Varkaudessa.

”Stora Enson päätös on tärkeä voitto puurakentamiselle. Ala janoaa uusia innovaatioita ja korkealaatuisia, ekologisesti kestäviä tuotteita. Voittajiin kuuluu ehdottomasti myös Itä-Suomen metsätalous. Vuosittaiseen 100 000 kuutiometrin elementtituotantoon Stora Enso tarvitsee 250 000 kuutiota kuusitukkia.

Aiemmin Stora Enso on jo käynnistänyt Varkauden tehtaallaan noin 110 miljoonan euron sellu- ja kartonkikoneinvestoinnin. Aaltopahvin raaka-aineen tuotanto käynnistyy loppuvuodesta. Kun kaikki uudet linjat ovat käynnissä, koko Stora Enson vuotuinen puuntarve nousee Varkaudessa noin 2,1 miljoonaan kuutiometriin. Kaksi kolmannesta määrästä on havukuitua.”

Kesätyö tärkeä nuorelle

Keskisuomalainen muistuttaa vaikeasti saatavan kesätyön merkityksestä nuorelle.

”Viime vuosina monet nuoret ovat jääneet ilman kesätyöpaikkaa, vaikka olisivat yrittäneet kaikkensa. Erityisesti ensimmäisen kesätyöpaikan saaminen tuntuu monista toivottomalta, kun useimmat työnantajat arvostavat kokemusta.”

”Vastuullinen yritys tekee kesätyöntekijän kanssa kirjallisen työsopimuksen ja työsuhteen päättyessä antaa työtodistuksen. Vastuullisuus tarkoittaa sitä, että nuorille tarjotaan sopivan haasteellisia ja mielekkäitä töitä, työstä maksetaan käypää palkkaa, nuoria ohjataan, heille annetaan palautetta ja heitä kohdellaan tasavertaisesti muiden työntekijöiden kanssa.”